

Kulutõhususe ja ravikindlustuse eelarve mõju hinnang

Teenuse nimetus	Dermatoskoopia
Taotluse number	1063

1. Lühikokkuvõtte taotlusest

Ettepaneku lisada tervishoiuteenuste loetellu uus teenus nimetusega „Dermatoskoopia“ esitas Eesti Naha- ja Suguhaiguste Arstide Selts. Dermatoskoopia on mitteinvasiivne pigmenteeritud ja mittepigmenteeritud nahamoodustiste mikroskoopiline uuring, mille teostamisel kasutatakse spetsiaalset luubitaolist seadet – dermatoskoopi.

Dermatoskoopia peamine näidustus on naha melanoomi, aga ka mittemelanoomse nahavähi, varane avastamine. Viimastel aastakümnetel on ülemaailmselt (sh Eestis) täheldatud mõlema haiguse esmashaigestumise pidevat suurenemist valge rassi hulgas. Samas on Eesti melanoomihaigete elulemusnäitajad Euroopa keskmisest halvemad. Mittemelanoomse nahavähi vorme on võimalik varajases staadiumis avastatuna edukalt ravida mittekirurgiliselt, mis aitab tervishoiu ressursse otstarbekamalt kasutada. Dermatoskoopia aitab lisaks eristada mitmeid naha healoomulisi moodustisi vähieelsetest seisunditest ning pahaloomulistest kasvajatest ning vähendab seeläbi mittevajalikke ekstsisioone.

Dermatoskoopiale ei ole alternatiivset uurimismeetodit. Võimalik on teha tavaline nõ palja silmaga kliiniline läbivaatus ilma dermatoskoobita. Mitmete kliiniliste uuringute alusel on järeldatud, et dermatoskoopia on kogenud uurija poolt teostatuna võrreldes alternatiiviga melanoomi diagnoosimisel oluliselt täpsem. Dermatoskoopia teenus ei asenda kehtivas tervishoiuteenuste loetelus olevaid teenuseid, küll aga vähendab osaliselt vajadust naha puurbiopsia, pindmiste naha ja nahaaluskoe tuumorite eemaldamise ning nende protseduuridega kaasnevate histoloogiliste uuringute järele.

2. Teenuse hinna põhjendatus

Taotluse alusel on teenuse kestus 20 minutit, mille jooksul saab arst läbi viia kogu naha läbivaatuse (kestab 5-6 minutit) ning üksikasjaliselt hinnata ja dokumenteerida kuni 5 lesiooni (sellest piisab 90% juhtudest). Taotluse alusel koosneb teenuse hind tabelis 1 toodud kulukomponentidest.

Tabel 1. Dermatoskoopia teenuse hinnaarvutus

Ressurss	Käitur	Kogus	Ühiku maksumus	Kulu kokku
Naha- ja suguhaiguste arst	min	20	0,3983	7,97
Dermatoskoop	min	20	0,0131	0,26
Vastuvõtukabinet	min	20	0,0239	0,48
Patsiendi haldus		0,5	0,77	0,39
Jäätmekäitlus	kg	0,1 kg	1,278	0,13
Ühekordselt kasutatavad materjalid	tk			0,83
Kulu kokku:				10,05

Ühekordselt kasutatavate materjalide kulu sisaldab tabelis 2 toodud komponente.

Tabel 2. Ühekordselt kasutatavad materjalid

Ressurss	Käitur	Kogus	Ühiku maksumus	Kulu kokku
Immersioongeel	ml	3	0,0076	0,0228
Kilekindad	paar	1	0,12	0,12
Paberlina rullis	m	2	0,345	0,69
Kulu kokku:				0,83

Taotlusele lisatud kuluarvestuse andmete alusel on teenuse hind 7,09 eurot, kuid praeguses hinnangus on hinnaarvutust muudetud järgmistel põhjustel:

1. arsti minutimaksumus on arvestatud haigekassa kulumudeli alusel 0,3983 eurot/minut (seejuures on naha- ja suguhaiguste arsti kulust maha võetud dermatoskoobi maksumus 0,0011 eurot/minut);
2. vastuvõtukabineti maksumus on arvestatud haigekassa kulumudeli alusel 0,0239 eurot/minut (97% juhtudest toimub dermatoskoopia eriarsti ambulatoorse vastuvõtu käigus);
3. patsiendi halduse ühikumaksumus on arvestatud vastavalt sotsiaalministri määrusele „Kindlustatud isikult tasu maksmise kohustuse Eesti Haigekassa poolt ülevõtmise kord ja tervishoiuteenuse osutajatele makstava tasu arvutamise meetodika“ 0,77 eurot.

Kuluarvestuse alusel on taotletava teenuse hind **10,05 eurot**.

3. Kulutõhususe analüüs

3.1. kulude leidmine ja võrdlemine alternatiivsete teenuste kuludega

Dermatoskoopiale ei ole alternatiivset uurimismeetodit. Alternatiivina on võimalik eriarsti vastuvõtu jooksul teha tavaline kliiniline läbivaatus nõ palja silmaga. Taotlusega on tehtud ettepanek, et dermatoskoopiat peab olema võimalik kodeerida koos eriarsti esmase vastuvõtuga (tervishoiuteenuste loetelus kood 3002, piirhind 18,49 eurot). Sellisel juhul tekib nii taotletava teenuse kui ka selle alternatiivi korral arsti vastuvõtu kulu, kuid uue teenuse puhul lisandub dermatoskoopia teenuse osutamise kulu – kulu kokku $18,49 + 10,05 = 28,54$ eurot ehk kulude kasv võrreldes alternatiiviga ligikaudu 54%. Kui kehtestada rakendustingimus, et juhul, kui osutatakse ainult taotletavat teenust, ei ole lubatud raviarvele lisaks kodeerida eriarsti vastuvõtu koodi (eeldades, et $25 + 20 = 45$ min ühe patsiendi kohta ainult dermatoskoopia teenuse osutamiseks on põhjendamatult pikk ajakulu), väheneb teenuse kulu võrreldes alternatiiviga 45% võrra.

3.2. patsiendi poolt tehtavad kulutused

Patsiendi kulutused (visiiditasu, transpordikulu) dermatoskoopia teenuse korral ei erine alternatiivist.

3.3. tulemuste hindamine ja võrdlemine alternatiivsete teenuste tulemustega

Meditsiinilise efektiivsuse hinnangu alusel parandab dermatoskoopia melanoomi diagnoosimise täpsust võrreldes kliinilise vaatlusega kuni 50%, võimaldades melanoomi diagnoosida varasemas staadiumis. Dermatoskoopia parandab ka mittemelanoomse nahavähi diagnoosimise täpsust võrreldes kliinilise vaatlusega, lisaks paraneb healoomuliste melanotsütaarsete (melanotsüütneevus) ning mittemelanotsütaarsete lesioonide (seborröa-, aktiinilised keratoosid ning dermatofibroomid) diagnoosimise täpsus.

Meditsiinilise tõenduspõhisuse hinnangus ei ole välja toodud arvväärtusena väljendatud teenuse kasutuse mõju patsientide ravitulemustele, mistõttu ei ole võimalik teha kulutõhususe hinnangut. Küll aga on teenuse taotluses välja toodud, et melanoomi kui agressiivse vähivormi varajane diagnoosimine on kriitilise tähtsusega, kuna üheks tähtsamaks elulemust mõjutavaks teguriks on primaarse tuumori paksus.

3.4. kulutõhususe uuringud taotletava teenuse kohta

Kulutõhususe uuringuid kirotsingul ei leitud.

4. Ravikindlustuse eelarve mõju prognoos

4.1 Teenuse mõju ravikindlustuse eelarvele ja võrdlus alternatiividega

Dermatoskoopia ei asenda otseselt tervishoiuteenuste loetelus olevaid teenuseid. Tabelis 3 on toodud taotletava teenuse osutamisega seotud prognoositav kulu aastatel 2016-2019. Seejuures on esialgses hinnangus arvestatud, et uue teenusega kodeeritakse alati koos ka eriarsti vastuvõtu teenus (piiravat rakendustingimust ei kehtestata). Dermatoskoopia teenuse osutamisega seotud aastast kulu vähendavad järgmised asjaolud:

1. Praeguses haigekassa kulumudelil on dermatoskoobi maksumus seotud naha- ja suguhaiguste arstiga. Uue teenuse lisamise korral tervishoiuteenuste loetellu tuleb arsti küljest seadme ressurss ära võtta. Seejuures tuleb arvestada sellega, et mõningal määral vähenevad muude naha- ja suguhaiguste arsti ressurssi sisaldavate teenuste hinnad.
2. Taotluse alusel vähendab dermatoskoopia lisandumine tervishoiuteenuste loetellu aastas keskmiselt 5-10% ulatuses vajadust nahamoodustiste diagnoosimiseks naha puurbiopsia (teenuse kood 7006) ja pindmiste naha ja nahaaluskoje tuumorite eemaldamise (kood 7114) ning nende protseduuridega alati kaasneva histoloogiliste uuringute (koodid 66800, 66823) järele. Kulude vähenemise arvutamisel on eeldatud, et taotletava teenuse mahu kasvuga samas proportsioonis väheneb eespool nimetatud teenuste maht.

Tabel 3. Dermatoskoopia teenuse kulu 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
Dermatoskoopia osutamise maht	28 160	33 792	38 860	43 450
Dermatoskoopia teenuse hind	10,05	10,05	10,05	10,05
Eriarsti esmase vastuvõtu (kood 3002) piirhind	18,49	18,49	18,49	18,49
Teenuste kulu aastas	803 717	964 460	1 109 106	1 240 110
Kulu vähenemine:				
Naha- ja suguhaiguste arstiga seotud dermatoskoobi kulu 2014. aastal	1 915	1 915	1 915	1 915
Teenuse 7114 kulu vähenemine	26 954	32 345	37 287	44 924
Teenuse 7006 kulu vähenemine	4 599	5 519	6 362	7 665
Teenuse 66800 kulu vähenemine	4 040	4 848	5 589	6 733
Teenuse 66823 kulu vähenemine	4 800	5 760	6 640	8 000
Kulu vähenemine kokku	42 308	50 387	57 792	69 237
Teenuste kulu aastas arvestades kulu vähenemist	761 409	914 073	1 051 314	1 170 873

Tabelis 4 on toodud prognoositav kulu aastatel 2016-2019 praeguse teenuse raviarvele kodeerimise praktika järgi, kui raviarvele kodeeritakse vaid eriarsti vastuvõtt.

Tabel 4. Kulu praeguse kodeerimispraktika järgi

	2016	2017	2018	2019
Vastuvõtu osutamise maht	28 160	33 792	38 860	43 450
Eriarsti esmase vastuvõtu (kood 3002) piirhind	18,49	18,49	18,49	18,49
Teenuse kulu aastas	520 678	624 814	718 521	803 391

Tabelis 5 on dermatoskoopia teenuse tervishoiuteenuste loetellu lisandumisega seotud prognoositav lisakulu ravikindlustuse eelarvele aastatel 2016-2019.

Tabel 5. Dermatоскоopia teenusega seotud lisakulu 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
Lisakulu ravikindlustuse eelarvele	240 730	289 259	332 793	367 482

Taotletava teenuse lisamisega tervishoiuteenuste loetellu kaasneb ravikindlustuse eelarve **lisakulu keskmiselt 308 000 eurot aastas** perioodil 2016-2019.

Uus teenus on seotud dermatoveneroloogia erialaga. Raviarvele kantavad võimalikud teenuse tüübid on ambulatoorne, statsionaarne ja päevaravi. Vähemalt 97% dermatoskoopiast teostatakse ambulatoorse visiidi käigus.

4.2 Teenuse väär- ja liigkasutamise majanduslikud mõjud

Dermatoskoopia teenuse väärkasutamise ennetamiseks on vajalik dermatoskoopia-alane väljaõpe, mis saadakse dermatoveneroloogia eriala residentuuriõppe raames Tartu Ülikoolis. Dermatоскоopia väär- või liigkasutamine ei ole dermatoskoopia koolituse läbinud arstide puhul tõenäoline.

4.3 Teenuse optimaalse kasutamise tagamise võimalikkus läbi kohaldamise tingimuste

Patsiendi omaosalus dermatoskoopia teenuse eest tasumisel ei ole põhjendatud, kuna teenusele puudub võrdväärne alternatiiv, mis oleks efektiivsem, odavam ning sama ohutu.

Taotluse alusel tuleks teenusele lisada rakendustingimus, et üks teenuse osutamise kord sisaldab kogu naha läbivaatust ning kuni 5 lesiooni hindamist ja dokumenteerimist. Kui patsiendil tuleb hinnata rohkem kui 5 ebatüüpilist (melanoomikahtlast) lesiooni, siis teenust korratakse.

Haigekassa teeb ettepaneku kehtestada rakendustingimus, et juhul, kui patsiendile ei osutata arsti vastuvõtul muid tervishoiuteenuseid peale dermatoskoopia, ei ole lubatud raviarvele lisaks kodeerida eriarsti vastuvõtu koodi. Ettepanek põhineb hinnangul, et 45 minutit ühe patsiendi kohta vaid dermatoskoopia teenuse osutamiseks on põhjendamatult pikk ajakulu. Tabelis 6 on toodud ravikindlustuse eelarvemõju prognoos juhul, kui kehtestatakse viimati nimetatud rakendustingimus. Taotluse kohta esitatud lisaküsimuste vastusena selgus, et hinnanguliselt 50% patsientidest pöörduvad dermatoveneroloogi vastuvõtule mitme terviseprobleemiga. Tabelist 6 on näha, et rakendustingimuse kehtestamisega kaasneks ravikindlustuse kulude kokkuhoid, kuna taotletava teenuse piirhind on madalam praegu teenuse osutamisel kodeeritava eriarsti vastuvõtu piirhinnast.

Tabel 6. Dermatoskoopia teenusega seotud ravikindlustuse eelarvemõju 2016-2019 (rakendustingimuse kehtestamisel)

	2016	2017	2018	2019
Dermatoskoopia osutamise maht	28 160	33 792	38 860	43 450
Dermatoskoopia teenuse hind	10,05	10,05	10,05	10,05
Vastuvõtu osutamise maht (-50%)	14 080	16 896	19 430	21 725
Eriarsti esmase vastuvõtu (kood 3002) piirhind	18,49	18,49	18,49	18,49
Teenuste kulu aastas	543 378	652 053	749 846	838 415
Miinus kulu vähenemine:	42 308	50 387	57 792	69 237
<i>Kulu praeguse praktika järgi:</i>				
Vastuvõtu osutamise maht	28 160	33 792	38 860	43 450
Eriarsti esmase vastuvõtu (kood 3002) piirhind	18,49	18,49	18,49	18,49
Teenuse kulu aastas	520 678	624 814	718 521	803 391
Ravikindlustuse eelarve kokkuvõide	-19 609	-23 148	-26 468	-34 213

5. Kokkuvõte

Esitatakse lühikokkuvõtte koos hindaja selgituste ja põhjendustega tabeli kujul:

	Vastus	Selgitused
Teenuse nimetus	Dermatoskoopia	
Ettepaneku esitaja	Eesti Naha- ja Suguhaiguste Arstide Selts	
Teenuse alternatiivid	Alternatiivsed uurimismeetodid puuduvad, võimalik on teha nõ palja silmaga kliiniline läbivaatus	
Kulutõhusus	Ei analüüsitud	Taotlusest ja meditsiinilise efektiivsuse hinnangust ei selgu taotletava teenuse arvvaartusena mõõdetud mõju patsientide ravitulemustele
Omaosalus	Ei	
Vajadus	Patsientide arv: 2016 – 25 600 2017 – 30 720 2018 – 35 328 2019 – 39 500 Aastas keskmiselt 1,1 teenust ühe patsiendi kohta	
Teenuse piirhind	10,05 eurot	
Kohaldamise tingimused	Üks teenuse osutamise kord sisaldab kogu naha läbivaatust ning kuni 5 leiooni hindamist ja dokumenteerimist. Kui patsiendil tuleb hinnata rohkem kui 5 ebatüüpilist (melanoomikahtlast) leiooni, siis teenust korratakse.	

Muudatusest tulenev lisakulu ravikindlustuse eelarvele aastas kokku	Rakendustingimuse puudumisel lisakulu: 2016 – 240 730 eurot 2017 – 289 259 eurot 2018 – 332 793 eurot 2019 – 367 482 eurot Rakendustingimuse kehtestamisel kokkuhoid: 2016 – 19 609 eurot 2017 – 23 148 eurot 2018 – 26 468 eurot 2019 – 34 213 eurot	Rakendustingimusega on mõeldud, et juhul, kui patsiendile ei osutata arsti vastuvõtul muid tervishoiuteenuseid peale dermatoskoopia, ei ole lubatud raviarvele lisaks kodeerida eriarsti vastuvõtu koodi
Lühikokkuvõtte hinnatava teenuse kohta	Teenus on meditsiiniliselt tõenduspõhine ja vajalik, kuid taotluse esitajaga tuleb läbi rääkida võimalikud teenusele kohaldatavad rakendustingimused. Rakendustingimuste kehtestamisest sõltub ka mõju ravikindlustuse eelarvele.	